

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 5Co/798/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4412222189
Dátum vydania rozhodnutia: 01. 07. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Renáta Pátrovičová
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2015:4412222189.3

Uznesenie

Krajský súd v Nitre v právnej veci žalobcu: POHOTOVOSTĚ, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Pribinova 25, IČO: 35 807 598, zastúpený Advokátskou kanceláriou Fridrich Paľko, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Grösslingova 4, IČO: 36 864 421, v mene ktorej koná advokát a konateľ Doc. JUDr. Branislav Fridrich, PhD., proti žalovanému: Slovenská republika, v mene ktorej koná Ministerstvo spravodlivosti SR, so sídlom v Bratislave, Župné námestie 13, o náhradu majetkovej škody a nemajetkovej ujmy, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Komárno zo dňa 09.06.2014 č. k. 10C/188/2012-70 a proti uzneseniu zo dňa 04.09.2014 č.k. 10C/188/2012-92, takto

rozhodol:

- I. Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie.
- II. Napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa zo dňa 04.09.2014 č.k. 10C/188/2012-92 z r u š u j e .

odôvodnenie:

I.
Okresný súd Komárno (súd prvého stupňa v zmysle § 9 ods.1 Občianskeho súdneho poriadku, ďalej len „OSP“) rozsudkom zo dňa 09.06.2014 č. k. 10C/188/2012-70 (ďalej len „napadnutý rozsudok“) zamietol žalobu a žalovanému nepriznal náhradu trov konania. V odôvodnení rozhodnutia poukázal na to, že žalobca sa žalobou doručenou dňa 27.09.2012 domáhal zaplatenia majetkovej škody v sume 175 eur a nemajetkovej ujmy v sume 1.106,40 eura titulom náhrady škody podľa Zákona č. 514/2000 Z.z. spôsobenej nesprávnym úradným postupom Okresného súdu Nové Zámky v exekučnej veci vedenej proti povinnému V. E.. Žalobu odôvodnil tým, že podal podľa ustanovenia § 44 ods.8 Exekučného poriadku návrh na zmenu súdneho exekútora, pričom exekučný súd nerozhodol o návrhu na zmenu exekútora v zákonom stanovenom čase. Majetková škoda predstavuje náhradu účelne vynaložených nákladov spojených s jeho činnosťou uskutočňovanou vo veci správy a udržateľnosti pohľadávky v období, ktoré zbytočne uplynulo medzi doručením návrhu na zmenu súdneho exekútora a rozhodnutím o ňom. V tomto období vynaložil na správu pohľadávky prostredníctvom pracovných výkonov zamestnancov pomocou informačného systému 70 eur, na udržiavanie a správu informačného systému 40 eur, na administráciu listín a komunikáciu s pôvodným súdnym exekútorom 50 eur, na administratívne spracovanie textov urgencií adresovaných exekučnému súdu, na publikačné výdaje spojené s vyhotovením urgencií adresovaných exekučnému súdu, na poštovné a telekomunikačné výdaje spojené s urgovaním a kontrolou stavu konania na exekučnom súde sumu 15 eur, t.j. spolu 175 eur. Zároveň si uplatnil náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, pretože samotné konštatovanie porušenia práva na rozhodnutie o návrhu na zmenu exekútora v zákonom stanovenej dobe v spojení s porušením práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného článkom 48 ods. 2 Ústavy SR a práva na prejednanie veci v primeranom čase zaručeného článkom 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd nie je dostatočným zadosťučinením vzhľadom na ujmu spôsobenú nesprávnym úradným postupom. Márnym uplynutím času boli reálne ohrozené jeho legitímne očakávania, že nastanú účinky predpokladané ustanovením § 44 Exekučného poriadku a správnym postupom súdu dôjde k zámene súdneho exekútora, čo bude viesť k efektívnemu a účinnému vymoženiu jej pohľadávky. Nesprávny úradný postup exekučného súdu vystavil jeho oprávnené záujmy

riziku, že neskorým ukončením procedúry zmeny súdneho exekútora dôjde k zániku povinného, vzniklo riziko zmarenia účelu konania pre stratu kontaktu s povinným a riziko insolvenčie povinného. Náhradu nemajetkovej ujmy vníma ako spravodlivú satisfakciu za konkrétne porušenie jeho zákonných nárokov a základných práv, ktorú vyčíslil sumou 1.106,40 eura pre možnú analógiu z doktríny prijatej ústavným súdom, podľa ktorej pokiaľ ide o zbytočné prietahy v súdnom konaní je spravodlivé, aby sa každý na rok poznačený prietahmi poskytl satisfakcia vo výške 20.000,-Sk, t.j. cca. 663,88 eur. Výpočet nároku nemajetkovej ujmy urobil alikvotným pomerom 55,32 eura za každý mesiac omeškania v činnosti exekučného súdu.

Žalovaný sa k žalobe písomne vyjadril, žiadal žalobu zamietnuť. Poukázal na to, že žaloba je zmätočná, žalobca nepredložil žiadne dôkazy, nie je jasný ani titul nároku na náhrady škody, žaloba je podaná predčasne, poukázal na to, že nič nebránilo žalobcovi, využiť účinný prostriedok nápravy a to podanie sťažnosti predsedovi príslušného súdu, ústavná sťažnosť taktiež podaná nebola, namietal aj premlčanie návrhu.

Súd prvého stupňa v odôvodnení rozsudku uviedol, že z exekučného spisu Okresného súdu Nové Zámky 4ER/472/03 zistil, že návrh oprávneného Pohotovosť, s.r.o., na vykonanie exekúcie zo dňa 27.09.2003 na vymoženie pohľadávky od povinného V. E. podľa právoplatného a vykonateľného exekučného titulu - Notárskej zápisnice uloženej v Zbierke listín pod č. N947/2003, NZ48435/2003 spísanej JUDr. Ondrejom Duriacom, so sídlom v Partizánskom, bol postúpený Okresnému súdu Nové Zámky súdnym exekútorom JUDr. Jozefom Matejovom dňa 10.10.2003. Exekučný súd uznesením zo dňa 03.11.2003 zamietol žiadosť oprávneného na vykonanie exekúcie. Proti tomuto uzneseniu podal oprávnený odvolanie dňa 19.11.2003. Krajský súd v Nitre uznesením zo dňa 27.02.2004 odvolaniu oprávneného vyhovel, uznesenie súdu prvého stupňa zo dňa 03.11.2003 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Pre neznámy pobyt povinného súd mu uznesením zo dňa 16.06.2004 ustanovil opatrovníka a dňa 04.04.2005 vydal poverenie pre súdneho exekútora č. 5404 027852. Dňa 08.10.2007 bol exekučnému súdu doručený návrh na zmenu exekútora. Súd výzvou zo dňa 10.06.2008 vyžiadal stanovisko exekútora JUDr. Jozefa Mateja k tomuto návrhu. Exekútor dňa 30.06.2008 doručil súdu vyjadrenie k návrhu na zmenu exekútora spolu s vyčíslením trov exekúcie. Uznesením zo dňa 11.06.2009 súd vyhovel návrhu oprávnenej na zmenu exekútora, ďalším výkonom exekúcie poveril JUDr. Rudolfa Krutého. Uznesenie nadobudlo právoplatnosť 20.08.2009.

Ďalej uviedol, že žalobca žiadosťami o náhradu majetkovej škody a nemajetkovej ujmy doručenými žalovanému postupne od 23.04.2012 do 25.09.2012 požiadal o predbežné prerokovanie nároku na náhradu majetkovej škody a nemajetkovej ujmy v exekučných veciach, v ktorých vystupuje ako oprávnený, vedených na okresných súdoch Slovenskej republiky, medzi nimi aj vo veciach vedených na Okresnom súde Nové. Súdu nepredložil rovnopis návrhu na predbežné prerokovanie nároku predloženého žalovanému, iba kópiu sprievodného listu k žiadostiam spolu so zoznamom žiadostí, ktorý zoznam obsahuje iba číslo zmluvy, meno a priezvisko povinného, dátum jeho narodenia, spisovú značku súdneho exekútora a označenie exekučného spisu. Z predložených dokladov nemožno zistiť výšku požadovanej úhrady uplatnenej v danom prípade návrhom na predbežné prerokovanie nároku, preto súd nemohol preveriť, či výška majetkovej škody a nemajetkovej ujmy uplatnená v tomto konaní je zhodná s nárokom uplatneným v návrhu o predbežné prejednanie náhrady škody. Jeho žiadosti do 6 mesiacov od podania kladne vyhovené nebolo. Dôkazom uvedeného je aj obsah písomného vyjadrenia žalovanej. Žaloba o náhradu škody a nemajetkovej ujmy bola podaná súdu pred uplynutím 6 mesačnej lehoty, ktorá plynula žalovanému na prejednanie nároku, avšak ku dňu rozhodovania súdu o žalobe je zrejmé, že žalovaný nárok žalobcu neuznal a v rámci predbežného prerokovania ho neuspokojil v lehote stanovenej zákonom, preto súd prvého stupňa bol toho názoru, že žaloba nie je predčasne podaná.

Samotné nedodržanie zákonom stanovenej lehoty neznamena automaticky prietahy v konaní. Je potrebné skúmať aj objektívne okolnosti, pre ktoré súd nemohol rozhodnúť v zákonnej lehote (nález ÚS SR sp.zn. IV ÚS 471/2012). Podľa názoru súdu prvého stupňa v tomto prípade existujú objektívne okolnosti, pre ktoré je možné konštatovať, že rozhodnutie súdu v exekučnom konaní bolo vydané v primeranom čase. Tieto objektívne príčiny vzhliadol v podaní nespočetného množstva návrhov v exekučných veciach v danom období (čo spôsobil žalobca množstvom podaní na vydanie poverenia, na zmenu exekútora, a podobné) a počet osôb vybavujúcich tento nápad v rámci exekučného oddelenia na príslušnom súde (resp. na všetkých súdoch na území SR).

Otázku, či v konkrétnom prípade bolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov garantované v článku 48 ods. 2 Ústavy SR, je kompetentný preskúmať ústavný súd s ohľadom na konkrétne okolnosti každej posudzovanej veci (predovšetkým z hľadiska zložitosti veci, správania

účastníka a postup súdu). Takúto kompetenciu súd v konaní o náhradu škody podľa Zákona č. 514/2003 Z.z. nemá, iba Ústavný súd SR na základe ústavnej sťažnosti, alebo predseda súdu na podklade sťažnosti na prieťahy. Pokiaľ by súd konajúci o náhrade škody mal hodnotiť postup iného súdu toho istého stupňa sa z hľadiska existencie zbytočných prieťahov, tak by všeobecný súd preskúmaval postup iného všeobecného súdu, čo by mohlo viesť k porušeniu inštančného princípu súdnictva. Nezistil, že by sa v súvislosti s prípadným prieťahom v danej veci viedlo disciplinárne konanie, alebo že by sa riešila sťažnosť na prieťahy v konaní či už predsedom príslušného okresného súdu, Ústavným súdom Slovenskej republiky, alebo Európskym súdom pre ľudské práva. Žalobca ani netvrdil, že uvedené podklady boli v predmetnej exekučnej veci dané. Poznamenal, že takéto podklady by boli relevantné pre priznanie náhrady škody iba v zmysle § 9 ods. 2 citovaného zákona v znení účinnom od 01.01.2013.

Na preukázanie výšky majetkovej škody a nemajetkovej ujmy si žalobca zadovážil znalecký posudok Ekonomickej univerzity v Bratislave č. 1/2014 zo dňa 17.01.2014, ktorý však do tohto konania nepredložil. Obsah znaleckého posudku je súdu známy z iných konaní vedených medzi totožnými účastníkmi konania. Závery vyslovené v znaleckom posudku na náklady na mzdu pracovníkov, poštovné, telekomunikačné služby, náklady na tlač, na úpravu informačného systému sú len vo všeobecnej rovine bez konkretizácie údajov z ktorých znalecký ústav pri vyčíslení nákladov vychádzal. Nie je z neho zrejmé za akú dobu a na aký počet exekučných vecí boli náklady z ktorých ústav vychádzal, vynaložené, či iba na veci, v ktorých si žalobkyňa uplatňuje nárok na náhradu škody nesprávnym úradným postupom, alebo na všetky exekučné veci v ktorých má žalobkyňa postavenie oprávnenej a nie je podložený dôkazmi. Pre uvedené znalecký posudok Ekonomickej univerzity v Bratislave nepovažoval za dôkaz preukázania majetkovej škody uplatnenej v konaní, preto na neho neprihliadol.

Ďalej uviedol, že je nepochybné, že exekučný súd o návrhu na zmenu exekútora nerozhodol v zákonom stanovenej lehote, avšak žalobca neprodukoval a ani nenavrhol dôkaz k tomu, že jeho pohľadávka v prípade rozhodnutia o zmene exekútora do 30 dní bola reálne vymožiteľná od povinného, že uplatnená škoda spočíva v zmenšení jeho majetku, alebo v ušlom zisku, ale ako majetkovú škodu uvádzal vynaložené náklady spojené s jeho činnosťou uskutočňovanou vo veci správy a udržateľnosti pohľadávky v období, ktoré zbytočne uplynulo medzi dorúčením žiadosti o zmenu exekútora a rozhodnutím súdu o nej. Nemajetkovú škodu vníma ako vnútorné zásahy do spoločnosti, ovplyvňovanie podnikateľského plánovania a rozhodovania, porušenie jej práv a vyvolanie rizík ohrozujúcich konečné vymożenie pohľadávky. Nekonkretizoval, prečo samotné konštatovanie porušenia práva nie je pre neho dostatočným zadosťučinením. V návrhu vychádzal len z predpokladov, nepredložil žiadne dôkazy, svoje tvrdenia nezdôvodnil, nepreukázal aká nemajetková (morálna) ujma mu ako právnickej osobe vznikla, závažnosť ujmy a jej následkov. Nemožno konštatovať, že na strane žalobcu došlo k morálnej ujme, že postupom súdu bolo poškodené jeho obchodné meno vo vzťahu k existujúcim alebo potencionálnym spotrebiteľom, s ktorými uzavrel alebo uzatvára spotrebiteľské zmluvy. V súvislosti s majetkovou škodou súd poukazuje na to, že žalobca nepreukázal vynaloženie uplatnených nákladov na správu a vymáhanie pohľadávky. Nestačí len tvrdiť, že mu vznikli náklady, ktoré vyčísliť bez predloženia dôkazu o ich vynaložení. Súd prvého stupňa poukázal aj na to, že pôvodne poverený exekútor až do vyžiadania exekučného spisu súdom za účelom rozhodnutia o žiadosti o zmene exekútora je povinný pokračovať v exekúcii a vykonávať úkony smerujúce k vymoženiu pohľadávky oprávneného. Zo spisu exekučného súdu nevyplýva, že o zmenu exekútora oprávnený požiadal z dôvodu nečinnosti exekútora, čiže oneskoreným rozhodnutím súdu o jeho žiadosti nemohla vzniknúť oprávnenému žiadna škoda. Žalobca nepreukázal vznik majetkovej škody a nemajetkovej ujmy, ich výšku, ani príčinnú súvislosť medzi ich vznikom a nesprávnym úradným postupom exekučného súdu, preto žalobu pre neunesenie dôkazného bremena zamietol ako nedôvodnú.

Rozhodnutie právne posúdil podľa § 9 ods. 1, 2, § 15 ods. 1, § 16 ods. 1, § 17 ods. 1, 2, 3, § 19 ods. 1, 3 zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov, § 44 ods. 7, 8 v znení od 1.12.2006 Exekučného poriadku.

O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p. tak, že v konaní úspešnému žalovanému nepriznal ich náhradu, nakoľko žiadne trovy mu nevznikli a náhradu trov konania si ani neuplatnil.

Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca, domáhajúc sa ním jeho zrušenia a vrátenia veci súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Dôvodil, že súd prvého stupňa odňal účastníkovi konania možnosť konať pred súdom, nesprávne vec právne posúdil tým, že nepoužil správne ustanovenie právneho predpisu a nedostatočne zistil skutkový stav a nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností a mal za to, že rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Namietal, že súd prvého stupňa v merite veci aplikoval novú právnu úpravu obsiahnutú v ust. § 9 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z., ktorá sa stala súčasťou právneho poriadku až po vzniku právnej skutočnosti, teda po založení zodpovednostného právneho vzťahu. Zdôraznil, že súd bol jednoznačne pri svojom rozhodovaní viazaný ust. § 9 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. v znení účinnom pred prijatím zákona č. 412/2012 Z. z. a nemohol interpretovať toto ustanovenie prostredníctvom ust. § 9 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z. v znení zákona č. 412/2012 Z. z. Mal za to, že súd svojím rozhodnutím de iure a de facto aplikoval princíp priamej retroaktivity, čo je neprípustné.

Zároveň namietal, že súd vôbec nevysvetlil, prečo zastáva názor, že účastníkom nevznikol stav právnej neistoty i napriek tomu, že zákonodarca vytvoril legitímnu sféru tolerancie trvania právnej neistoty určením zákonnej lehoty a za situácie, že exekučný súd ignoroval túto legitímnu sféru a posunul trvanie právnej neistoty do času, ktorý je z hľadiska ochrany základného práva na spravodlivý súdny proces neakceptovateľný. Právna istota ohľadom riadneho výkonu exekúcie totiž nemohla byť odstránená rozhodnutím rozhodcovského súdu, ale len súdu exekučného.

Ďalej uviedol, že súd s poukazom len na skutočnosť, že on sám nepozná dôkazy, ktoré by ho uspokojovali v tvrdení o výške škody, zamietol znalecké dokazovanie, tým mu znemožnil objektívnym spôsobom preukázať výšku materiálnej škody a mechanizmus jej vzniku a na zamietnutie znaleckého dokazovania nemal súd žiadne udržateľné dôvody. Keďže výsledok znaleckého dokazovania mal tvoriť jednej zo základov pre rozhodnutie všeobecného súdu vo veci samej, súd založil svoje rozhodnutie na nedostatočne zistenom skutkovom stave.

Ďalej dôvodil tým, že súdu neprísluší polemizovať o vhodnosti limitácie dĺžky konaní zákonnými lehotami a jeho povinnosťou je aplikovať platné právo a navyše jeho úvahy negujú stabilizovanú judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva, podľa ktorej zodpovednosť štátu za prieťahy v konaní vzniká aj vtedy, ak súdy konajú náležite, ale dĺžku konania ovplyvňujú mimosúdne faktory, ako napr. rozsah nevybavenej súdnej agendy, nárast ekonomickej trestnej činnosti atď. Poukázal na to, že Dohovor zaväzuje zmluvné štáty, aby organizovali svoj právny poriadok spôsobom vyhovujúcim požiadavkám čl. 6 ods. 1, ktorý zahŕňa aj právo na rozhodnutie veci v primeranej lehote a pokiaľ súd a ani samotný štát neprijal žiadne opatrenia na riešenie vzniknutej kritickej situácie, tento nedostatok mu nemôže byť dávaný za vinu. Za prejav nesústreďenej činnosti súdu prvého stupňa označil jeho presvedčenie o rozpore exekučného titulu so zákonom, v súvislosti s výsledkom konania, nakoľko vyhodnocoval skutočnosti, ktoré s predmetom konania nesúviseli. Tým svoje rozhodnutie založil na nedostatočne zistenom skutkovom stave.

Uviedol, že ak bol súdu doručený v čase predchádzajúcom nariadenému súdному pojednávaniu návrh žalobcu na prerušenie konania z dôvodu, že prebieha konanie o prejudiciálnej otázke, ktorou je rozhodnutie o porušení práva žalobcu na zákonného sudcu a práva na nestranný súd na základe ústavnej sťažnosti podanej na Ústavnom súde SR, bol súd povinný pred samotným rozhodnutím vo veci samej o tomto návrhu osobitne rozhodnúť.

II.

Okresný súd Komárno (súd prvého stupňa) uznesením zo dňa 04.09.2014 č. k. 10C/188/2012-92 uložil žalobcovi, aby v lehote 10 dní od nadobudnutia právoplatnosti uznesenia zaplatil súdny poplatok za odvolanie vo výške 20 eur v zmysle položky 7 písm. a) sadzobníka súdnych poplatkov. Žalobcu poučil, že ak sa poplatok v stanovenej lehote nezaplatí, súd ho bude vymáhať.

Proti tomuto uzneseniu podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca, žiadajúc odvolací súd, aby napadnuté uznesenie zrušil bez náhrady. Uviedol, že napadnuté uznesenie neobsahuje podstatnú náležitosť rozhodnutia, ktorou je odôvodnenie. Keďže napadnuté uznesenie neobsahuje žiadne skutkové ani právne dôvody, nie je zrejmé, z akého dôvodu súd toto uznesenie vydal. Predmetným uznesením bol vyrubený súdny poplatok vo výške 20 eur za podané odvolanie, pričom bolo uvedené, že súdny poplatok bol vyrubený v zmysle pol. Č. 7a sadzobníka súdnych poplatkov zákona č. 71/1992 Zb. V zmysle uvedenej položky č. 7a sadzobníka súdnych poplatkov sa súdny poplatok vyrubuje za žalobu na náhradu škody spôsobenej nezákonným úradným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávnym úradným postupom. Z uvedeného je zrejmé, že spoplatneniu podlieha len podanie žaloby na náhradu škody a nepodliehajú mu ďalšie úkony vo veci samej ako je odvolanie, dovolanie a pod. tak, ako je to pri položke 1 sadzobníka súdnych poplatkov. Konštatoval, že podal odvolanie proti rozsudku a nie žalobu, a teda súd nie je oprávnený svojvoľne rozširovať okruh úkonov podliehajúcich súdному poplatku. Vzhľadom k tomu nemôže byť súdom vyzývaný na platenie súdneho poplatku za podané odvolanie a poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu SR z 29. marca 2007 sp. zn. 4 Cdo 39/2007. V prílohe zákona č. 71/1992 Zb. (Sadzobník súdnych poplatkov) nie je jasne a jednoznačne stanovená poplatková povinnosť za podanie odvolania voči rozhodnutiu súdu o žalobe na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom. S poukazom na uvedené mu bola uložená poplatková povinnosť tam, kde nemala. V prípade, ak je účastníkovi konania v rozpore

so zákonom č. 71/1992 Zb. ukladaná poplatková povinnosť tam, kde ju nemá, predstavuje takýto zásah zo strany štátu spravidla i zásah do jeho základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy, ale aj porušenie čl. 12 ods. 1, čl. 13 ods. 1 písm. a) ústavy, podľa ktorého povinnosti možno ukladať zákonom alebo na základe zákona, v jeho medziach a pri zachovaní základných práv a slobôd (Nález ÚS SR sp. zn. I. ÚS 252/05 z 22. marca 2006). Navyše dodal, že podľa ust. § 18ca ZoSP z úkonov navrhnutých alebo za konania začaté do 30. septembra 2012 sa vyberajú poplatky podľa predpisov účinných do 30. sseptembra 2012, i keď sa stanú splatnými po 30. septembri 2012. V danom prípade bola žaloba podaná pred 01.10.2012, konanie teda začalo pred účinnosťou zákona č. 286/2012 Z. z., a preto je nutné v súvislosti s podaným odvolaním aplikovať právny stav platný do 30.09.2012. Do 30.09.2012 bolo konanie vo veciach náhrady škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávnym úradným postupom od poplatku vecne oslobodené a v súvislosti s uvedeným poukázal na uznesenie Okresného súdu Komárno zo dňa 16.10. 2013 sp. zn. 8C/842/2012. Krajský súd v Nitre ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku - ďalej OSP), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 204 OSP), oprávnenou osobou - účastníkom konania (§ 201 OSP), proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 201 a § 202 OSP), po skonštatovaní, že odvolanie má zákonom predpísané náležitosti (§ 205 ods. 1 OSP) a že odvolateľ v odvolaní použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 205 ods. 2 písm. a), c) a f) OSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach daných rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 212 ods. 1 OSP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2) a dospel k záveru, že napadnutý rozsudok je potrebné podľa § 221 ods. 1 písm. f/ a h/ OSP zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie z dôvodu nepreskúmateľnosti pre zmätočnosť a nedostatok dôvodov, čím bola účastníkom konania odňatá možnosť konať pred súdom a pre nedostatočne zistený skutkový stav a nesprávne právne posúdenie.

Podľa § 221 ods. 1 písm. f) OSP, súd rozhodnutie zruší, len ak účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

Podľa § 157 ods. 2 OSP v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhované dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Súd je povinný rozsudok odôvodniť spôsobom zakotveným v ustanovení § 157 ods. 2 OSP, čo je jedným z princípov riadneho a spravodlivého procesu vyplývajúcich z Listiny základných práv a slobôd ako aj z článku 1 Ústavy Slovenskej republiky, ktorý predstavuje súčasť práva na spravodlivý proces. Z odôvodnenia súdneho rozhodnutia musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov a právnymi závermi. Stav, kedy rozsudok neobsahuje náležitosti uvedené v ust. § 157 ods. 2 OSP vedie v konečnom dôsledku k tomu, že sa stáva nepreskúmateľným. Ak je rozhodnutie súdu prvého stupňa nepreskúmateľné, musí ho odvolací súd zrušiť, pretože inak by zaťažil konanie vadou, ktorá môže mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Nedostatok odôvodnenia písomného vyhotovenia rozhodnutia je vo svojej podstate porušením základného práva účastníka súdneho konania na spravodlivý proces, ktoré právo zaručujú v podmienkach právneho poriadku Slovenskej republiky okrem zákonov aj čl. 46 a nasledujúcich Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Judikatúra nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument. Aj rozhodnutie formou uznesenia (ak nejde o rozhodnutie, ktorým sa celkom vyhovuje návrhu, ktorému nikto neodporoval alebo o uznesenie, ktoré sa týka vedenia konania) musí obsahovať odôvodnenie, pretože povinnosť súdu riadne odôvodniť rozhodnutie je odrazom práva účastníka na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktoré sa vyporiada i so špecifickými námietkami účastníka. Odôvodnenie písomného vyhotovenia rozhodnutia súdu musí obsahovať výklad opodstatnenosti, pravdivosti, zákonnosti a spravodlivosti výroku rozhodnutia. Súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia musí vyporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal; niet v ňom miesta pre dohady a domnienky.

Zákonom požadované riadne a presvedčivé odôvodnenie písomnej formy rozhodnutia súdu je nie len formálnou požiadavkou, ktorou sa má zamedziť vydaniu obsahovo nezdôvodnených, nepresvedčivých

alebo neurčitých a nezrozumiteľných rozhodnutí, ale má byť v prvom rade prameňom poznania úvah súdu tak v otázke zisťovania skutkového stavu veci, ako aj v právnom posúdení veci. Inak povedané, účelom odôvodnenia rozhodnutia je predovšetkým preukázať jeho správnosť a odôvodnenie súčasne musí byť i prostriedkom kontroly správnosti postupu súdu pri vydávaní rozhodnutí súdu, t.j. musí byť preskúmateľné. Porušením uvedeného práva účastníka na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej sa účastníkovi konania (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov. Ak potom nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá zároveň aj dôvodnosť podaného odvolania.

Podľa § 221 ods. 1 písm. h/ OSP, súd prvého stupňa nesprávne vec právne posúdil tým, že nepoužil správne ustanovenie právneho predpisu a nedostatočne zistil skutkový stav.

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Právne posúdenie veci je nesprávne, ak súd posúdil vec podľa normy, ktorá na daný skutkový stav nedopadá, alebo právnu normu síce určil správne, avšak nesprávne ju interpretoval, alebo ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval.

Žalobca sa podaným návrhom domáhal od žalovaného náhrady majetkovej škody v sume 175 eura (náhradu účelne vynaložených nákladov spojených s jeho činnosťou uskutočňovanou vo veci správy a vymáhania pohľadávky v období, ktoré zbytočne uplynulo medzi doručením žiadosti o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie a rozhodnutím o nej a náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch v sume 1.106,40 eura, ktorá mu mala vzniknúť nesprávnym úradným postupom súdu, v dôsledku nevydania rozhodnutia o návrhu na zmenu exekútora v zákonom stanovenej lehote, resp. v primeranom čase a bez zbytočných prieťahov a vykonaním úradného postupu bez splnenia zákonných podmienok v konaní vedenom na Okresnom súde Nové Zámky v exekučnej veci sp. zn. 4Er/472/2003.

Exekučné konanie bolo vedené pod sp. zn. 4Er/472/2003, začalo podaním návrhu u súdneho exekútora (september až október 2003, nie je presne zrejмый dátum), exekučný súd uznesením zo dňa 03.11.2003 č.k. 4Er 472/2003-10 zamietol žiadosť o vydanie poverenia na vykonanie exekúcie, následne Krajský súd v Nitre uznesením zo dňa 27.02.2004 č.k. 5CoE/26/2004-19 uznesenie súdu prvého stupňa zrušil a exekučný súd dňa 08.10.2007 vydal poverenie na vykonanie exekúcie. Oprávnený podal dňa 08.10.2007 návrh na zmenu exekútora, o ktorom exekučný súd rozhodol uznesením zo dňa 11.06.2009 č.k. 4Er/472/2003-36 tak, že návrhu vyhovel.

Keďže exekučné konanie začalo v septembri až októbri 2003 vzťahuje sa na posúdenie zákonných podmienok zmeny exekútora právna úprava ustanovenia § 44 Exekučného poriadku účinná v čase začatia exekúcie, pričom v tom čase bola zmena exekútora upravená v § 44 ods. 5 Exekučného poriadku, ktorý neurčoval lehotu na rozhodnutie o návrhu na zmenu exekútora.

Súd prvého stupňa vec nesprávne právne posúdil, keďže aplikoval na vec ustanovenie § 44 ods. 7, 8 EP účinné od 01.12.2006, ktoré stanovuje lehotu na rozhodnutie o návrhu na zmenu exekútora 30 dní. Keďže v čase začatia exekúcie (do 29.02.2004) platila iná právna úprava zmeny exekútora ako v čase podania návrhu na zmenu exekútora (08.10.2007), potom je potrebné vyporiadať sa aj s prechodnými ustanoveniami Exekučného poriadku.

Uznesenie súdu prvého stupňa je zmätočné, pretože sa zaoberá skutočnosťami, ktoré by boli relevantné iba pri posudzovaní existencie prieťahov v konaní ústavným súdom. Všeobecný súd v konaní podľa zák. č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci sa zaoberá výlučne posúdením dodržania zákonnej lehoty súdom (ak bola zákonom určená).

Súd prvého stupňa si neuvedomil obsah žaloby žalobcu, ktorý sa domáhal nároku z dôvodu nesprávneho úradného postupu spočívajúceho v nerozhodnutí o návrhu na zmenu exekútora v zákonnej lehote. Z toho dôvodu sa mal zaoberať výlučne tým, či došlo k rozhodnutiu o návrhu na zmenu exekútora, či v tom čase platná právna úprava stanovovala lehotu na vydanie takého rozhodnutia, či bolo vydané v lehote. Nesprávnosť úradného postupu v danej veci bolo potrebné posúdiť iba z hľadiska existencie lehoty na rozhodnutie o návrhu na zmenu exekútora a jej dodržania.

Odvolací súd zdôrazňuje, že v prípade, ak dôjde k nedodržaniu zákonnej lehoty stanovenej pre úkon súdu, vždy ide o nesprávny úradný postup.

Zákon č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov je osobitným zákonom upravujúcim podmienky a spôsob náhrady škody, ktorá vznikla pri výkone verejnej moci. Na to, aby štát zodpovedal za škodu spôsobenú orgánom vykonávajúcim verejnú moc, musia byť splnené podmienky zodpovednosti za škodu podľa tohto zákona. Jednou zo základných podmienok zodpovednosti štátu je, aby bola škoda spôsobená pri výkone verejnej

moci orgánom, ktorý verejnú moc vykonáva niektorým zo spôsobov v zákone špecifikovaným. Druhým predpokladom je vznik škody alebo nemajetkovej ujmy a treťou podmienkou je, aby medzi konaním, ktoré viedlo k vzniku škody a samotnou škodou bola daná priama príčinná súvislosť. Dôkazné bremeno na preukázanie splnenia týchto podmienok znáša poškodený a ak preukáže ich splnenie, štát sa svojej zodpovednosti zbaviť nemôže, keďže zodpovednosť štátu za škodu spôsobenú orgánmi verejnej moci, má charakter objektívnej zodpovednosti bez ohľadu na zavinenie. Aj keď zodpovednostný zákon explicitne nedefinuje pojem "nesprávny úradný postup", vo všeobecnosti za takýto možno považovať porušenie pravidiel predpísaných právnymi normami pre konanie štátneho orgánu pri jeho činnosti súvisiacej s výkonom verejnej moci, ktorý sa dotýka individuálnych práv a povinností účastníkov daného konania.

Z ust. § 9 ods. 1 zák. č. 514/2003/Z.z. vyplýva, že za nesprávny úradný postup sa považuje aj porušenie povinnosti orgánu verejnej moci urobiť úkon alebo vydať rozhodnutie v zákonom ustanovenej lehote, nečinnosť takéhoto orgánu, zbytočné priehady v konaní, ako aj iný nezákonný zásah do práv a právom chránených záujmov fyzických a právnických osôb. Rozhodovanie o náhrade škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom je závislé od posúdenia príčinnej súvislosti medzi týmto postupom a vzniknutou škodou ako jedným z rozhodujúcich predpokladov pre vznik škody. Ide teda o objasnenie príčin, ktoré viedli k určitému výsledku a o starostlivé zváženie všetkých príčinných súvislostí. Z hľadiska objektívnej zodpovednosti štátu ide teda o vzťah príčinnej súvislosti vtedy, ak škoda vznikla následkom škodovej udalosti, teda ak je doložené, že nebyť škodovej udalosti, nedošlo by ku škode. Nesprávny postup orgánu štátu musí byť vždy so vznikom škody vo vzťahu príčiny a následku.

V nadväznosti na výklad podávaný právnou teóriou a praxou sa za nesprávny úradný postup považuje porušenie pravidiel predpísaných právnymi normami pre konanie štátneho orgánu pri jeho činnosti, a to aj pri takých úkonoch, ktoré sú vykonávané v rámci rozhodovacej činnosti. Nesprávnym úradným postupom súvisiacim s rozhodovacou činnosťou je napr. aj nevydanie, či oneskorené vydanie rozhodnutia, ak malo byť v súlade s uvedenými pravidlami vydané rozhodnutie správne či v ustanovenej lehote, prípadne iná nečinnosť štátneho orgánu, či iné vady v spôsobe vedenia konania.

Hoci nie je vylúčené, aby škoda, za ktorú zodpovedá štát, bola spôsobená aj nesprávnym úradným postupom vykonávaným v rámci rozhodovacej činnosti, je pre túto formu zodpovednosti určujúce, že úkony tzv. úradného postupu samy osebe nevedú k vydaniu rozhodnutia a ak je rozhodnutie vydané, bezprostredne sa v jeho obsahu neodrazia. Z tohto hľadiska je nesprávnym úradným postupom súvisiacim s rozhodovacou činnosťou napr. nevydanie alebo oneskorené vydanie rozhodnutia, ak malo byť v súlade s uvedenými pravidlami správne vydané alebo vydané v stanovenej lehote, príp. iná nečinnosť štátneho orgánu alebo iné vady v spôsobe vedenia konania. Zodpovednosť za škodu z nesprávneho úradného postupu orgánu štátu nezakladajú vady konania (napr. pri zhromažďovaní podkladov pre rozhodnutie, hodnotenie zistených skutočností a právne posúdenie), ak mali za následok nesprávne rozhodnutie.

Rozhodnutie o návrhu na zmenu exekútora exekučným súdom po uplynutí zákonnej lehoty, však ešte samo o sebe nezakladá zodpovednosť štátu podľa zák. č. 514/2003 Z.z. Okrem nesprávneho úradného postupu musia byť totiž splnené i ďalšie dva predpoklady, a to: vznik škody alebo nemajetkovej ujmy a priama príčinná súvislosť medzi konaním exekučného súdu a samotnou škodou, resp. nemajetkovou ujmou, na preukázanie ktorých predpokladov zaťažuje dôkazné bremeno práve žalobcu.

Odvolačný súd poukazuje i na to, že súd žalobca v odvolaní namietal, že súd prvého stupňa nerozhodol o návrhu na prerušenie konania, avšak v spise sa nenachádza žiadny jeho návrh na prerušenie konania. II.

Odvolačný súd sa zaoberal vecnou správnosťou, a teda zákonnosťou odvolaním žalobcu napadnutého uznesenia súdu prvého stupňa zo dňa 18.11.2013, č. k. 19C/371/2013, ktorým žalobcovi uložil, aby v lehote 10 dní od nadobudnutia právoplatnosti uznesenia zaplatil súdny poplatok za odvolanie vo výške 20 eur v zmysle položky 7 a/ Sadzobníka súdnych poplatkov, a po zistení, že odvolanie podala oprávnená osoba v zákonnej lehote a že odvolanie je prípustné (§ 201 prvá veta a § 204 ods.1 OSP), preskúmal uznesenie prvostupňového súdu a dospel k záveru, že odvolanie je dôvodné.

Podľa § 210a OSP uznesenie o povinnosti zaplatiť súdny poplatok alebo uznesenie, z ktorého nenadobudla dosiaľ práva iná osoba ako odvolateľ, alebo uznesenie, ktorým bolo uložené poriadkové opatrenie (§ 53), alebo uznesenie o odmietnutí návrhu na začatie konania (§ 43 ods.2, § 78c ods. 3) alebo uznesenie o zastavení konania o dedičstve alebo uznesenie podľa § 75a, môže na odvolanie zmeniť priamo súd prvého stupňa, pokiaľ odvolaniu v celom rozsahu vyhovie.

Podľa § 221 ods.1 písm. i/ OSP súd rozhodnutie zruší, len ak sa rozhodlo bez návrhu, nejde o rozhodnutie vo veci samej a dôvody, pre ktoré bolo vydané, zanikli alebo ak také dôvody neexistovali.

Pretože súd prvého stupňa odvolaniu žalobcu proti uzneseniu o vyrubení súdneho poplatku za odvolanie proti napadnutému rozsudku vo veci samej nemienil vyhovieť, musel sa podaným odvolaním zaoberať odvolací súd.

Podľa § 1 - Predmet súdnych poplatkov, ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov (ďalej len „zákon o súdnych poplatkoch“ alebo „ZoSP“) Súdne poplatky (ďalej len „poplatky“) sa vyberajú za jednotlivé úkony alebo konanie súdov, ak sa vykonávajú na návrh a za úkony orgánov štátnej správy súdov a prokuratúry (ďalej len „poplatkový úkon“) uvedené v sadzobníku súdnych poplatkov a poplatku za výpis z registra trestov (ďalej len „sadzobník“), ktorý tvorí prílohu tohto zákona.

Poplatky sa vyberajú aj za konanie a úkony vykonávané bez návrhu v prospech poplatníka, ak je to v sadzobníku výslovne uvedené (ods.2 citovaného ustanovenia).

V ustanovení § 2 ZoSP sú definovaní poplatníci. Podľa odseku 1 písm. a/ tohto ustanovenia poplatníkom je navrhovateľ poplatkového úkonu, ak je podľa sadzobníka ustanovený poplatok z návrhu.

Podľa § 2 ods. 4 ZoSP v odvolacom konaní je poplatníkom ten, kto podal odvolanie, pri dovolaní ten, kto podal dovolanie. Poplatníkom je tiež ten, kto podal opravný prostriedok proti rozhodnutiu správneho orgánu a v konaní nebol úspešný.

V ustanovení § 5 ZoSP je upravený vznik a zánik poplatkovej povinnosti a podľa jeho odseku 1 písm. a/ poplatková povinnosť vzniká podaním návrhu, odvolania a dovolania alebo žiadosti na vykonanie poplatkového úkonu, ak je poplatníkom navrhovateľ, odvolateľ a dovolateľ.

Podľa § 6 - Sadzba poplatku - ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch, sadzba poplatku je uvedená v sadzobníku percentom zo základu (ďalej len „percentná sadzba“) alebo pevnou sumou.

Ak je sadzba poplatku ustanovená za konanie, rozumie sa tým konanie na jednom stupni. Poplatok podľa rovnakej sadzby sa vyberá i v odvolacom konaní vo veci samej. Poplatok za dovolanie sa vyberá vo výške dvojnásobku poplatku ustanoveného v sadzobníku (ods. 2 citovaného ustanovenia).

Podľa § 8 - Splatnosť poplatku - ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch- poplatok za podanie návrhu alebo žiadosti, poplatok za uplatnenie námietky zaujatosti v konkurznom konaní alebo reštrukturalizačnom konaní podľa osobitného predpisu a poplatok za konanie o dedičstve je splatný vznikom poplatkovej povinnosti.

Dňa 11. septembra 2012 sa Národná rada Slovenskej republiky uzniesla na zákone č.286/2012 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 145/1995 Z. z. o správnych poplatkoch v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony.

V článku II citovaného zákona bol zmenený a doplnený zákon Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 89/1993 Z. z., zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 150/1993 Z. z., zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 85/1994 Z. z., zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 232/1995 Z. z., zákona č. 12/1998 Z. z., zákona č. 457/2000 Z. z., zákona č. 162/2001 Z. z., zákona č. 418/2002 Z. z., zákona č. 531/2003 Z. z., zákona č. 215/2004 Z. z., zákona č. 382/2004 Z. z., zákona č. 420/2004 Z. z., zákona č. 432/2004 Z. z., zákona č. 341/2005 Z. z., zákona č. 621/2005 Z. z., zákona č. 24/2007 Z. z., zákona č. 273/2007 Z. z., zákona č. 330/2007 Z. z., zákona č. 511/2007 Z. z., zákona č. 264/2008 Z. z., zákona č. 465/2008 Z. z., zákona č. 71/2009 Z. z., zákona č. 503/2009 Z. z., zákona č. 136/2010 Z. z. a zákona č. 381/2011 Z. z. , inter alia ,pod arabskou číslicou 3 tak, že : V § 4 ods. 1 sa vypúšťa písmeno k). V článku II pod číslom 12 citovaný zákon za § 18c vložil § 18ca, ktorý vrátane nadpisu znie: „§ 18ca - Prechodné ustanovenie k úpravám účinným od 1. októbra 2012 - Z úkonov navrhnutých alebo za konania začaté do 30. septembra 2012 sa vyberajú poplatky podľa predpisov účinných do 30. septembra 2012, i keď sa stanú splatnými po 30. septembri 2012.“

V článku II pod č. 14 citovaného zákona je uvedené: V sadzobníku súdnych poplatkov sa za položku 7 vkladá položka 7a, ktorá znie: „Položka 7a - Zo žaloby na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávnym úradným postupom 20 eur.“

V článku VII - Účinnosť- je uvedené, že tento zákon nadobúda účinnosť 1. októbra 2012 okrem čl. III, ktorý nadobúda účinnosť 1. decembra 2012, čl. I štyridsiateho bodu, ktorý nadobúda účinnosť 19. januára 2013, čl. I prvého bodu a čl. II desiateho bodu, ktoré nadobúdajú účinnosť 1. januára 2014.

V dôvodovej správe k zákonu č. 286/2012 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 145/1995 Z. z. o správnych poplatkoch v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony, v Osobitnej časti , článok II k bodu 3 je uvedené: „Navrhuje sa vyňatie konania vo veciach náhrady škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávnym úradným postupom z rozsahu vecného oslobodenia. Týmto opatrením sa reaguje na nárast právne neopodstatnených žalôb o náhradu škody podľa zákona č. 514/2003 Z. z. na súdoch.

V žalobách sú predmetom sporu istiny v sumách nezriedka presahujúcich milióny eur bez toho, aby nároky žalobcov mali oporu v zákone. Oslobodenie od súdneho poplatku v súdnom konaní o náhradu škody má pre súdy v konečnom dôsledku za následok výrazný nárast sporovej agendy, keďže v štádiu predbežného prerokovania nároku v konaní pred ústredným orgánom štátnej správy nie je možné nárokom žiadateľov z dôvodu právnej neopodstatnenosti vyhovieť. Pokiaľ sa v súdnom konaní preukáže nezákonné rozhodnutie orgánu štátu, prípadne jeho nesprávny úradný postup a štát bude zaviazaný na náhradu škody, úspešnému žalobcovi v rámci náhrady trov konania prizná i náhradu trov na zaplatenom súdnom poplatku. Žaloby sa budú spoplatňovať podľa Položky č. 1 Sadzobníka súdnych poplatkov.“

Uvedenou novelou zákona o súdnych poplatkoch sa reagovalo na nárast právne neopodstatnených žalôb o náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávnym úradným postupom na súdoch podľa zákona č. 514/2003 Z.z.

Do nadobudnutia účinnosti zákona č. 286/2012 Z.z. , t. j. do 30. septembra 2012, bolo podľa § 4 ods.1 písm. k/ ZoSP od poplatku bolo oslobodené súdne konanie vo veciach náhrady škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávnym úradným postupom.

Zo schváleného a účinného zákona č. 286/2012 Z.z. však vyplýva, že spoplatnenie žaloby na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávnym úradným postupom sa nezaviedlo do Sadzobníka súdnych poplatkov podľa Položky 1, ale sa zaviedla nová Položka 7a, ktorá zo žaloby na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávnym úradným postupom určuje poplatok vo výške 20 eur.

Podľa poznámky k položke 1 bod 3. prvá veta Sadzobníka súdnych poplatkov, poplatky podľa rovnakej sadzby sa platia i v odvolacom konaní vo veci samej.

Zo znenia tejto položky by vyplývalo, že ak vznikne spoplatnenia konania nebráni zákonné vecné oslobodenie od poplatku, nemôže nastať situácia, že by existovalo konanie, ktoré by nebolo spoplatnené. K položke 7a Sadzobníka súdnych poplatkov však neexistuje žiadna poznámka, ktorá by zakotvovala platenie takého istého poplatku aj v odvolacom konaní, a preto na ňu nie je možné aplikovať ustanovenie § 2 ods.4 a § 6 ods. 2 ZoSP, ktoré vymedzujú osobu poplatníka v odvolacom konaní, ale je treba vychádzať z toho, že poplatková povinnosť nevzniká odvolateľovi za každé začaté konanie v dôsledku podaného odvolania. Je treba mať na zreteli, že Sadzobník súdnych poplatkov v položke 7a neobsahuje žiadnu poznámku o tom, že by sa mal zaplatiť súdny poplatok za odvolanie či dovolanie, ani na to nepamätá v iných poznámkach, potom na túto položku nie je možné ani použiť poznámku č. 3 k položke 1 Sadzobníka súdnych poplatkov.

V odbornej publikácii Zákon o súdnych poplatkoch-Komentár, autor Edmund Horváth, Druhé, doplnené a prepracované vydanie, ktorú vydalo vydavateľstvo právnickej literatúry Wolters Kluwert s.r.o., Mlynské Nivy 48, 821 09 Bratislava, na str. 88 uvádza, že pri vyrubovaní poplatku za odvolanie (§ 5 ods.1 písm. a/) treba vychádzať z § 6 ods.2 prvej a druhej vety ako lex generalis, ak sadzobník neustanovuje špeciálnu právnu úpravu ohľadom spoplatňovania odvolaní. Takúto špeciálnu úpravu nachádzame pri nasledovných položkách, pričom uvádza položky č. 1, 9, 12, 16, 17 a 18a písm. c/.

Pri týchto položkách sa nachádzajú poznámky, ktoré sú súčasťou zákona, pričom pri položke 1 je uvedené, že poplatky podľa sadzby ustanovenej v položke 1 sa platia aj v odvolacom konaní vo veci samej.

Pri položke č.9 je poznámka, že ak odvolanie smeruje iba proti výroku o výchove a výžive maloletého dieťaťa, poplatok sa neplatí..

Pri položke 12 je poznámka: Ak sa v pôvodnom konaní nekonalo odvolacie konanie a v odvolacom konaní sa podá odvolanie vo veci samej, z takéhoto odvolania sa platí poplatok podľa príslušnej položky.

Pri položke 13 je poznámka: V odvolacom konaní sa poplatky podľa tejto položky nevyberajú.

Pri položke 16 sú dve poznámky: 1. Poplatok podľa rovnakej sadzby sa platí aj v odvolacom konaní. 2. Poznámky č. 1 a 2 k položke 12 platia primerane aj pre túto položku.

Pri tejto položke je však aj ďalšia Spoločná poznámka k položkám 1, 2, 6, 7, 9, 14 a 16: Ak bol rozsudok zrušený v dôsledku odvolania, obnovy konania alebo dovolania, poplatok z odvolania proti novému rozhodnutiu súdu I. stupňa, dovolania alebo za obnovu konania neplatí poplatník, ktorý už raz poplatok zaplatil. Ak Najvyšší súd Slovenskej republiky pri prerokovaní dovolania zistí, že dovolanie podané účastníkom podľa § 238 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku bolo bezdôvodné, účastník je povinný dodatočne zaplatiť súdny poplatok z dovolania.

V tejto spoločnej poznámke k položke 16 nie je uvedená položka 7a Sadzobníka súdnych poplatkov, z čoho odvolací súd vyvodzuje záver, že zákonodarca v zákone č. 286/2010 Z.z. , ktorým zaviedol do Sadzobníka súdnych poplatkov položku 7a, ktorá zo žaloby na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávnym úradným postupom určuje poplatok vo výške 20 eur, nemienil spoplatniť aj odvolacie konanie. Ak by totiž bol chcel zákonodarca spoplatniť

aj odvolacie konanie, potom by bol žaloba na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávnym úradným postupom spoplatnil v položke 1 pod písm. d/ Sadzobníka súdnych poplatkov (ako sa to navrhovalo v dôvodovej správe k návrhu zákona) a vzhľadom k poznámke k položke 1, bod 3. by nebola ani pochybnosť o tom, že podľa rovnakej sadzby sa platí poplatok aj v odvolacom konaní vo veci samej.

Ak by sa však aj na položku 7a mala vzťahovať ako lex generalis zásada uvedená v § 6 ods.2 prvá a druhá veta zákona o súdnych poplatkoch, potom by, vzhľadom k tomu, že v spoločnej poznámke k položkám 1, 2, 6, 7, 9, 14 a 16 nie je uvedená aj položka 7a, jedine pri žalobe na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávnym úradným postupom (sic!), ktoré konanie do 30.09.2012 bolo vecne oslobodené od súdnych poplatkov, by od 01.10.2012 paradoxne platilo, že ak bol rozsudok zrušený v dôsledku odvolania, obnovy konania alebo dovolania, poplatok z odvolania proti novému rozhodnutiu súdu prvého stupňa, dovolania alebo za obnovu konania by takýto poplatník musel zaplatiť aj druhýkrát (či podľa počtu odvolaní, dovolaní či návrhov na obnovu konania viackrát), čo by bolo jednoznačne v rozpore so zásadou spravodlivosti a s doterajšou judikatúrou všeobecných súdov i judikatúrou Ústavného súdu Slovenskej republiky.

Aj z tejto skutočnosti vyplýva, že položka 7a sa týka iba spoplatnenia žaloby vo veciach náhrady škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávnym úradným postupom. Pokiaľ by zákonodarca mal v úmysle spoplatniť aj odvolanie v takýchto veciach, bola by táto poplatková povinnosť uvedená v poznámkach, ako je tomu uvedené v hore uvedených položkách Sadzobníka súdnych poplatkov. Ak zákon o súdnych poplatkoch ukladá poplatkové povinnosti v súlade s ústavnou zásadou vyjadrenou v článku 59 ods.2 Ústavy SR, podľa ktorej dane a poplatky možno ukladať zákonom alebo na základe zákona, musia byť tieto povinnosti stanovené jednoznačne a nepochybné.

Odvolací súd sa v predmetnej veci v prípade interpretačných problémov pri aplikácii položky 7a v odvolacom konaní riadil ústavne konformným výkladom zákona o súdnych poplatkoch rešpektujúcim ustálenú zásadu „v pochybnostiach v prospech poplatníka“, uprednostni výklad, ktorý je pre poplatníka priaznivejší.

Napadnutým uznesením okresný súd vyrubil súdny poplatok za podané odvolanie podané proti rozsudku vo veci samej, pričom konanie o náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávnym úradným postupom sa začalo ešte pred účinnosťou zákona č. 286/2012 Z.z., teda v čase, kedy bolo takéto konanie vecne oslobodené od súdnych poplatkov a žalobca zrejme mohol legitímne očakávať, že konanie, vrátane konania odvolacieho či dovolacieho, nebude spoplatnené. Aj keď sú súdne poplatky príjmom štátneho rozpočtu a ich účelom je aspoň sčasti nahradiť náklady spojené s konaním súdov účastníkmi konania a okrem iného, majú zabrániť aj neodôvodneným a zbytočným súdnym sporom, pri aplikácii zákona o súdnych poplatkoch však nemožno ukladať účastníkovi poplatkovú povinnosť aj v tom prípade, keď ju tento zákon jednoznačne neupravuje.

Odvolací súd v tejto súvislosti poukazuje aj na uznesenie Najvyššieho súdu SR z 20. júla 2010, sp. zn. 3 Sžf 29/2010, v ktorom uviedol, že: Výklad, ktorým ex post súd zvyšuje poplatkovú povinnosť žalobcovi v dôsledku nejednoznačného sadzobníka súdnych poplatkov považuje Najvyšší súd Slovenskej republiky za ústavne nekonformný.“

Intertemporalitu súvisiacu s touto legislatívnou zmenou rieši ustanovenie § 18ca, podľa ktorého z úkonov navrhnutých alebo za konania začaté do 30. septembra 2012 sa vyberajú súdne poplatky podľa predpisov účinných do 30. septembra 2012, aj keď sa stanú splatnými po 30. septembri 2012. Ak bolo konanie v čase podania návrhu vecne oslobodené od súdnych poplatkov (a zároveň ešte nebola zavedená položka 7a), nemožno vyrubovať poplatok za odvolanie, resp. dovolanie s poukazom na ustanovenie § 6 ods. 2 druhej a tretej vety ZSP. Pre takýto názor je dôvodom i legitímne očakávanie žalobcu, ktorý inicioval súdne konanie s očakávaním jeho nespoplatnenia.

Odvolací súd na podporu svojej právnej argumentácie poukazuje aj na nález Ústavného súdu SR z 25. novembra 2010, sp. zn. IV.ÚS 387/2010, v ktorom uviedol: „Úprava poplatkovej povinnosti predstavuje jeden o základných aspektov podmieňujúcich právo na súdnu ochranu podľa čl.46 ods.1 ústavy. Ak zákon v tomto smere ustanovil pevné a jasné pravidlá umožňujúce prístup k súdu taktiež splnením v ňom obsiahnutých podmienok, potom tieto podmienky musí akceptovať nielen každý, kto sa dovoľáva práva na súdnu ochranu, ale rovnako a v neposlednom rade aj štát prostredníctvom orgánov súdnej moci.

Vzhľadom na uvedené, ak je účastníkovi konania v rozpore so zákonom č. 71/1992 Zb. ukladaná poplatková povinnosť tam, kde ju nemá, predstavuje takýto zásah zo strany štátu spravidla aj zásah do jeho základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods.1 ústavy, ale rovnako tak aj porušenie čl. 12 ods.1, no najmä čl. 13 ods.1 písm. a/ ústavy, podľa ktorého povinnosti možno ukladať zákonom alebo na základe zákona, v jeho medziach a pri zachovaní základných práv a slobôd.“

Vychádzajúc z hore uvedenej právnej argumentácie odvolací súd dospel k záveru, že žalobcovi nevznikla poplatková povinnosť za odvolanie proti rozsudku súdu prvého stupňa vo veci samej, preto napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa, ktorým mu bola stanovená poplatková povinnosť, podľa § 221 ods.1 písm. i/ OSP zrušil, pretože neexistovali dôvody na jeho vydanie. Toto rozhodnutie prijal odvolací senát pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.